

Sal : 1

Jimar : 2

Gulan 1964

Brayani berêz: Berêweberani govari Hêviya Welêt i xoşewîst!
Silawêki germi têkoşantan pêşkeş bê,
Jimarey yekemî govareketanim xwêndewe, zorim pê xoş bû, çûnke
be rasti kelêneki gewrey bo pir kirdînewe, nek tenha bo êmey
xwendikarani Kurd le Ewropa belkû bo hemû ew kesaney ke hez be
fêrbûni zimani Kurdî eken. Hêviya Welêt be şêweyeki taybeti kelk
û sûdeki zori heye bo bira Kurdekanî Sûriya w Turkiyaman ke he-
mû rêgayeki aşkirayan lê bestirawe bo fêrbûni zimanekeyan û ge-
şe pê kirdini. Raste Hêviya Welêt natwanêt ew kelêne gewreye
pir bikatewe ke le encami nebûni mafi siyasi w netewayeti Kurde-
we hatuwe lewaneş mafi xwêndin û nûsin be zimani Kurdî ke emro
le hemû beşe dagîrkirawekani wilati xoşewîstman Kurdistan ber-
best kirawe. Belam hiç gumani tiya niye derçûni Hêviya Welêt
kelk û sûdeki zori heye be taybeti le rojêki wada ke neteweke-
man nek tenya bê beşe le hemû mafêki siyasi w dêmokratî e nete-
wayeti w mirovayeti belkû berengari hêrişêki narewaw dirindane
ebê le beşêki wilatekeman wate le Kurdistanî Iraq ke geli Kurd-
man be pileyeki sexti têkoşanya tê eperê le pênavi hênane di ma-
fe netewayeti w dêmokratêkani le otonomi bo Kurdistan û rijîme-
ki dêmokratî perlemanî bo Iraq. Êstaş paş dû sal û niw bombardu-
man û kuştin û birin û girtin û girani w azar û çewsanewe w paş
ewey sê mang ziyatir tê perî be ser şerr westandina le nêwanî
supay Iraqî w şoreşgêranî Kurdistan ta êsta hiç mafêk be geleke-
man nedrawe w hikûmetî Iraq nek her tenya le belênekanî xoy peşî-
man ebêtewe w bes belkû be şêweyeki zor namerdane hewl eda bo to-
wî nakoki çandin le naw serkirdekanî geli Karda.
Le Sûriya hemû rojêk çetekanî Baath hêriş ebene ser geli Kurdman
û be deyan kesyan lê egrin û lê birindar eken û lê ekujin bê e-
wey hiç gunahêkyan hebê belkû tenya leber ewey Kurdin û eyanewê
be Kurdî bijîn û be Kurdî bimrin.
Le Turkiya girtin û lêdanî geli Kurd her berdewame w ta êsta ge-
lê Kurdî bê guneh le bendixanekanî Engere w Estemûl da mawnewe w
azar û siza eçêjin.
Le Êranîş sereray nebûni hiç mafêki netewayeti w zanyari Kurd
wek hemû beşekanî key Kurdistan, taqe rojnameyeki Kurdî ke le
Taran le layen hikûmetewe be nawî (Kurdistan) ewe dereçû daxira.
Sereray ewe maweyeke hikûmetî Êran destî kirdowe be girtini Kurd.

Ca le katêki wada ke geli Kurdman le hemû beşekani Kurdistan
le halêki wa naxoş da eji sereray eweş berengari hêrişî nareway
duşminanî ebê çend erkêki gewre w pîroz ekewête ser şani govari
Hêviya Welêt:

- 1- Erki geyandini dengî beşekani Kurdistan be yektirî w be xwên-
dikarani Kurd le Ewropa.
- 2- Erki geşe pêdan û pêşxistinî ziman û edebî Kurdî w nizikkir-
dinewey diyalêkte ciyawazekani zimanekeman.
- 3- Erki rûnkirdinewey meseley niştimanîman ke yekêke le amance
pîrozekani komeley xoşewistman.

Komitey berêweberî giştî komele le katêka silawî germ û pîrozba-
yî pêşkeş be govari Hêviya Welêt û destey nûseranî ekat, amadeyî
xoy pêşan edat her wek le seretawe pişani da bo hemû yarmetî w
komekêk be gwêrey tuwaney pêşkeş bikat bo derkirdinî govareke be
rêk û pêki w pêşxistinî.

Govari Hêviya Welêt ke be taybetî be diyalêkti kirmanci enûsê pê
wiste car û barîş be soranî witar bilaw bikatewe ta zorbey bira
Kurdekenman le Êran û Iraq ke be dialêkti soranî edwên le xwêndî
newey govareke bê beş nebin û bitwanin witarî xoyanî tiya bilaw
bikenewe.

Le dwayî da xoşî w serkewtintan hiwamane w ûmêdî pêşkewtini gova-
reketan ekeyin û hemîşe bextiyaritan awatmane.

Agir be nextê aw kujayewe
Gul be bay payîz serî nayewe
Belam jilemoy têkoşanî Kurd
Dway hezaran aw helgîrsayewe
Gulale sûrey baxî a z a d î
Dway xezanî zerd her geşayewe

Ewî mêjoy Kurd bixwênêtewe
Elqey jincîrey bihonêtewe
Tê ega hergîz ser nanêtewe
Hiç hêzêk niye biytwênêtewe
Ew çerxe nema dirêxtî regez
Rîşey der hênin hî emey nebez..

Kameran Silêmanî

Hêviya Welêt, çi navekî xweş, ji bo kovareke nû ku bi zarê kurmancî li Ewropa bi destên xortên Kurd derdikeve.

Derxistina vê kovarê, bi vî navê xweş û şîrîn ji bo xortên me yên li Ewropa lêhatineke gelekî hêja ye. Çawan ku xortên me yên li Ewropa di vê kovara han de hêviya welatê xwe dibinin, xelkên welêt jî di wan xortan de hêviya gelê xwe dibinin.

Kovara me ya nû iro hêviya welat e,
Armanca weya Serbestî, Azadî, Felat e.
Dê wek royê ronak bike dinya me ya tarî,
Bi peyv û nivîsarên hêja wekî mirarî.
Dilê meyî kul, rûyê bêmad her dê bike geş,
Li pêş me veke reya xebateke gelek xweş.
Cihanê ji bo me bike ronak û bihuştin,
Zimanê me yê paşvemayî zar bike zengîn.
Pêşkeş dikim sipasên xwe û dost û hevalan,
Bo xortên ku di vî warî de wekî şepalan.
Xebatê bikin, pê biwestin ew bi şev û roj,
Bêşik ew in welatparêzên hêja û dilsoz.
Di vê reya han gelê me dê zûka şiyarbe,
Wê hînga hezar xwelî li nav çavên neyarbe.

Hezar carî pîroz kovara Hêviya Welêt, her bijîn xortên ku pê rabûne.

Osman Sabri

Xwendevanên delal û hêja!

Em li we hêviya lêbihurandinê dikin ji bo kêmanî û şaşbûnên me ên hûn dibinin. Ji me re rexne û pêşneyarên xwe bişînin ji bo başkirina kovarê û pêşxistina wêna. Her weha jî ji me re gotaran binivîsinin da em ji we re wan belav bikin.

Bi van kirên we, bêgotin e, dê emê gelekî dilşa bibin. Heta ji me bê emê karbikin ji bo bi cî anîna daxwazên we, jiber kovara me kovara her welatperwerekî Kurd e û armanca wêna nala armanca gelê Kurd a mezin: Azadî, Serxwebûn, Jîneke xweştir û Dostaniya milletê Kurd bi tevaya milletefî cihanê re.

Xwendevanên delal û hêja!

Bi hatina Cêjna Newroz, cêjna milletê Kurd a mezin, kovara Hêviya Welêt xwendevanên xwe û milletê Kurd pîroz dike.

Newroz, weke ku em dizanin bûyîneke mezin e di dîroka welat û milletê me de. Newroz tine bîra me Kurdan bê çawan milletê me şoreş kir diji xwînmijên xwe û ew ji ser textê keyatîyê avêtin. Millet azad û serbest ji zor û sitemê dest bi jîneke xweştir kir.

Ev bûyîna mezin di dîroka welat û milletê me, ji me re xweş dîde xûyanikirin bê çî dermanê hilanîna zor, sitem, xwûnmijî û koletiya îro ku welatê me û milletê me tê de diji. Xwûnmijên, hovên û faşîstên Ereba, Tirk û Eceba wana em ji hemû mafên mirovan bêpar kirine. Li valî û walî em dibînin bê çawan Tirkan bi hovîtî hemû şoreşên milletê me vemirandin û heta îro her û her dixwazîna Kurdan ji dunya biqelînin.

Li Îranê, Ecemana ji her xwestîye Kurdan ji xwe re bîndest, reben, perîşan û nexweş bihêlin.

Li Kurdistana Nivro va ji du sal û nîvan de milletê me şoreşa xwe dike ji bo parastîna hebûna xwe ji destên Ereban hov, xwûnmêj û faşîst ên bi hovîtî dixwazîna milletê me wêran bikin. Ew hovana bi sedan, bi hezaran Zarok, pîr, kal, jin û mêr dikujîna dişewitînin jiber ew Kurd hatîna dinê û dixwazîna Kurd ji bîmînin. Lê Kurd natewe, serê xwe li ber hovên Ereban hew datîna jiber ew li ber hebûna xwe dîde.

Li Suriyê bi sedan ji welatperwerên Kurd di tariyên zindanan de dijin. Li wir ji Hovên faşîstên Ereban li Kurdan bi hovîtî dêxin. Ew hovana weha bawerdîkin ku bi van kirên xwe ên xwûnmêjî ê bikaribîna berê milletê me ji doza mafên wî ên millî bidîna alî û wî her û her ji xwe re bihêlin kole. Bi girtîna ji sedan ji xortên Kurd, bi lêxistîna jinên Kurd û pîskirîna wan, hov û faşîst nagihên miradê xwe. Kurd roj bi roj xurttir dibe û hovên Ereban ber bi goristanê de diçin.

Em bi hatina Cêjna Newroz ji xwendevanên xwe re vê xweşxuwana O. Sebrî diyarî dikin.

Newroz çiqas delal i
 Her dem û gav di balî
 Her sal di vê çaxê de
 Bi kêf û lîz û govend
 Gul û kulîlk û çiçek
 Çem û cobar tijî tîn
 Berf li çiyar dihele
 Wekî çînên reşbelek
 Rûyê erdê ji rûkî
 Nêrgîz, gupik û çiçek
 Di van rojên şîrîn de
 Çi keç û xort û mendal
 Dikin cêjin sê rojan
 Derdikevin ji malan
 Ew hildigrin digel xwe
 Hinek bi saz û sowet
 Cih cih li hev dicivin
 Hinek ji wan genimgûn
 Hinekên wan çavreşin
 Gihêştina destên wan
 Li ber çem û çîmenan
 Dirrevin û dikenin
 Li ser gul çiçekan
 Her dadinin radibin
 Dema ji wan diyarbin
 Dibe pîrkepîka wan
 Dawî li hev dibanin
 Hinek dibên dîlokan
 Bisk û zilfên zeriyan
 Li ser dêm û rûyên gewr
 Dilê xortan ji evîn
 Bi nêhrîna zeriyan
 Kal û pîrên qermiçi
 Demên borî dibîrin
 Lê çi fêde nayê dest
 Wekî gula çilmisî
 Dilê xwe ê perritî
 Wê birîna bê derman
 Dijwariyek mezin e

vedikujînî derdan ,
 tu yî cêjna me Kurdan,
 bîst û yekê avdarê
 me dighînî biharê
 dibişkivin di baxan
 heya perav û saxan
 bes dimînin belekî
 dilgeş dikin gelekî
 giya dertê kesk û şîn
 ji her alî didin bîn
 Welatê Kurd ser û bin
 kal û pîr û bûk û jin
 bi xweşî û ken û hang
 bi xirroşme qîr û bang
 nan û dan û şîranî
 hinek bi ser giranî
 keçên xweşik û dîlber
 hinek jê çûrr gulîzer
 kezî dirêj gewr û boz
 divê gelek daw û doz
 di nava bax û bustan
 cîhan dibe gulistan
 ew surperî weke hing
 têk re dikin vîngeving
 xortên çeleng û şepal
 didin çîman wek xezal
 vedigerin çend bi çend
 dibe dîlan û govend
 ji dûzanê bi dertên
 dipengizin terrin tîn
 tijî dibe dike coş
 tev dinin gêj û serxoş
 ew her didin keseran
 dixwazînin dîlberan
 emrê çûyî carek din
 belkê wê dikevin bin
 bi hezrîngan dax dikin
 bi xeyalan sax dikin
 qelsiya xwe bîrbirin

Bizan gelek kirêt e pirr jê xweştir e mirin
Hersê rojên cêjna xwe derbas dîkin bi başî
Tev kêf û saz û sowet reqs û dîlan û xweşî
Divya bû tiştîkî bêjim çend gotinan di Newroz
Zanfina min hinde bû gelo cêjna we pîroz.

Şam, 21.3.1957

B î r w e r i y a C ê j n a N e w r o z ê

Ji kevnarê de, ji Kurdan re bû ye adet ku her sal di rojên Newrozê de, mêr û jin, kal û ciwan cilên xwe yên nuh wergin, derkevin çol û banan, bi şadî û kêfxweşî, bi govend û dîlan rojên xwe biqedînin. Şevê bi pozê çiyayên bilind agiran pêxînin, bi gundan, bi bajaran, bi her deverê mirovên aqilmend civînan pêkbînin li dor serborî û serpêhatiyên xwe biaxivin, kar û zîrarên xwe di ber çavan re bibîrînin, bi vî awayî dîroka jîna milletê xwe di navbera Newroza berê û Newroza nuh de bi bîrbînin û jibo xebateke çaktir ji pêşende re xwe likarxin.

Jiber ku milletên din destê dijminê dilreş de ma ye, her gav rê nakeve wî ku bi serbestî bîrweriya cêjna xwe a Newrozê vejîne û şadimaniya xwe eşkere bike. Sal nîne ku pirraniya milletê me bi dizî li çolan an di kûraniya zindanan de rojên cêjnê neqedînin. Va ye em dibînin çawan milletê me li Sûriyê ji bo vejandina bîrweriya vê cêjna pîroz bi destên hikumetê tête qelandin û eşandin. Holê bi vî awayî ne tenê li Sûriyê, lê belê li herçar perçên Kurdistanê bi destê dijminê hov û xwûnxwar ve milletê me tête eşandin û sotin.

Ji Newroza parde milletê me ji destên dijminê xwûnmêj zilm û zînatên rengareng dîtiye!.. Li Kurdistana Îranê, Turkiyê û Sûriyê bi sedan xebatkarên Kurd di binê zindanan de cih girtine û bi sedan ji wan dev ji malên xwe berdane li çol û banan jîneke tehl û dijwar diqedînin. Lê belê li Kurdistana Îraqê wî şerê giran ku dijminê hov û faşîst ji du sal û nîvan de bi ser milletê Kurd de girtiye dengê wî di herçar koşeyên cihanê ve werbûye. Di vî şerê xwûnavî de bi hezaran mal hatine şewitandin, bi hezaran mêr, jin pîr û zarok bi agirê tang û top û bombên napalm hatine sotin û qelandin. Lê digel vî qasî jî tevgera rizgariya Kurd a millî di zikhev de ji Newroza par û virde bi gavên fireh ber bi pêşve çûye, nemaze di her du perçeyên Kurdistana Îraqê û Sûriyê de. Her kes vê pêşveçûnê bi çav dibîne. Va ye nêşanên serkewtina Şoreşa

pîroz li Iraqê bi xurtî xwe hildavêjin der û tevgera rizgariya Kurd li Sûriyê jî roj bi roj bilindtir dibê.

Di vî warî de rastiyeke dikeve ber çavên me ku çî perçeyê Kurdistan ku tê de lîwana tevgerê di destên partiyên şoreşin de ye li wir tevger gihaştîye warekî bilind û pêşveçûyî û çî deverên ku tê de van celeb partî gels mane, tevgera millî jî li wir li şûn ma ye û pêşve neçûye. Ji lewra, dijmin bi her endizeyekê şerê van saziyên şoreşin kiriye û hemî giraniyên xwe daye ser stoyên wan, lebatên wan jî her kesî bêtir cefayên giran dikşînin, li ber roniya vê rastiya han jî me re dixuyane ku çî kesê kamgiriya gelsiya van sazî û partiyên şoreşin bike, ew rast bi rast kamgiriya paşvehiştina tevgera millî dike, an rast arîkariya dijminê millet dike. Digel heyîna gelek zehmet û reyên dijwar li ber milletê me em bawermend in ku digel wê jî dê di têkoşîna xwe ya neştîmanî de serkewtî bibe û di kêfereta xwe de serfiraz bibe. Em jî milletê xwe yî qehreman re vê cejna bi rûmet pîroz dikin û heya cejna bê pêşketin û xweşiyê dixwazin.

"Dengê Kurd", jimar:8, avdar 1964

N e w r o z be xoş hatî, we her bi rojî serxwebûn!!!

Xwendevanên delal!

Ev e salek e ku xwendekarên Kurd li Ewropa piştî borîna Newrza sala borî xwe kardîkin û li hemû Ewropa, çî li Ewropa Rohilat, çî li Rojava bi dilekî germ û geş jî bo Newroza salî a 1964 kardîkin. Ne tenê li Ewropa, bêguman ev hal û rewş li hemî Kurdistan li herçar perçeyên wî ên delal û şîrîn de. Bêguman e ku biranîna vê roja ha qedreke xwe ya zor mezin û hêja di dilê her Kurdekî de he ye, nemaze di dilên welatparêz û niştîmanperwer de kesên ku di Newroz de hezbûna hêviyên milletê Kurd diînin. Me got ku Newroz qedreka xwe ya zor mezin û hêja di dilê milletê Kurd de he ye, jiber hucetên tîn:

1- Jiber ku Newroz ne tenê cejna jîna Kurdistan e, lê di Newroz de yekemîn carbû ku têde milletê Kurd bi mêranî û nebezbûna xwe dikarî xelekên zincîrên koledariyê biçirrine, piştî sedan sal jî xebat û têkoşîneke germ û zehmet, jiber vê yeka han biranîna vê rojê, biranîna zehmetkêşîya milletê me û jî hêla din çirrandina zincîrên koledarî bi serkewtina qehremanê milletê Kurd Kawe yê gernaz û nebez, jî hêvî û daxwazên gelê Kurd re bû dergêhên aza-

dî û serfirazî ye. Eva ye ku gelê Kurd piştî bi sedan sal dide ser wê şopa ku tê serbest û aza jî.

Eva ye iro gelê Kurd sitewandina fêkiyên xebat û têkoşîna van salên xwe di Şoreşa Kurdistanê Iraqê de berz û bilind bi çavên serê xwe dibîne. Ev e Şoreşa Kurdistanê dikevê sala xwe a sêhemîn, lê roj bi roj xurttir û germtir û zanatir xwe dide hildan û xwe li hemî cihan. Şoreşger û Pêşmergeyên Kurdistanê gernaz û nebez bi mêraniya sereketiya qiyada wê ya têgihêştî û zana dikaribûn bi mêranî û baweriyên xwe yê kûr bi daxwazên milletê xwe bi demeke zor kurt, dengê Kurd li nava hemî cihan belavbikî û wê bi rastbûna daxwazên milletê xwe di jiyana û mayîna de têbigêhin û lê hûrbînêrin û Şoreşa xwe têxin ser besteka cihanê.

2- Newroz, roja jiyana Kurdistanê e, jiber ku li Kurdistanê di meha avdar bi kurdiya bi avango çiloya jiyana a şîrîkî ber xwe gul û susin çavên xwe dipişkivin û serê xwe jî temara çar mehên zivistanê sar û befrîn rakin. Şivan bi pezên xwe jî paşiyên şikeftan derdixin çiyana û baniyên Kurdistanê dikevin û berve zozanên bilind, cigehên giya û nefel de dixin.

Xwendevanên delal!

Gava Newroz bi vî awayî li Kurdistanê dibe mewan ew bi mewanîya xwe dergehê xêr û bêrê li xelkê Kurdistanê vedike û jiyanekê nuh destpê dike, xweşî û şadiyê dixê dilên wan. Ez bi xwe hîç dûr nabînim ku milletê Kurd û xelkê Kurdistanê rojekê jî va meh pîroz bi cejnî û têde şadî û xoşiyên xwe bidin xuyakirin, jî lewre "21" Avdar kirin cejnê tevahî beramber rojê ku tê Kewayê nemir zincîrên koledar çirandin û milletê Kurd bi serfirazî jiya. Eva ye ku milletê Kurd bi hezaran sal e ku van herdu cejnên bi hev re dike kêf û şahiyên xwe divê rojê de dide diyarkirin. Li ser bîranîna van tiştên ha û jî ber pêwîstiya ev nîrên ku di ser milletê Kurdistanê re diborin, nemaze di van rojan de, bareka zor mezin hildide ser milên Xwendekarên Kurdê ku li Ewropa dixwînin ku dengê milletê Kurdê di nava cihanê de berz bikin, lewre meha avdarê meheke zor bi xebatê bû bi nisbet Xwendekarên Kurd li hemû Ewropa. Gotin, lahan, govend û dilan di bêtirîn bajarên Ewropa de hatin girêdan û girtin. Gelek rojnamevan û acansê televizyon û pêlweşan di van lahangnada hatin dîn û gelek tişt li ser Newrozê û xebata milletê Kurdê belavkirin.

Hêdî xwendevanên delal, hûn qedra Newrozê, li gor van tiştên jorin ku me dane xuyakirin nasbikin. Her bijî cejnê Newrozê Cejnê milletê Kurdê û Kurdistanê. Cejnê we pîroz.

Xwendevanên delal! P E R Î Ş A N Î

Gava ez li ser perîşaniyê ji we re dinivîsim, dixwazim bidim xuyanîkirin bê ev maka nexweşiya mezin a ku ji sedsalan de roj bi roj reh û şaxên xwe di nava milletê me de berdaye, bê em çiqasî li paş hiştine.

Weke ku em dizanin perîşaniya mirovan ne wek berê ku bav û kalên me pê bawer dikirin, ku ew bi xwe ji Xwedê bû. Mirov nikare wê hilîne bide alî beyî ku Xwedan nevē. Weha mirovan xwe li ber vê malkambaxiya han a mezin a ku destana wan tê de dihat dîtin, xwe bê hiner û hêz didîtin. Pir caran bi hezaran, bi milyonan ji mirovan ji birçibûna dîmirin, careke din ên mayî aqilê xwe nedigirtin û xwe tê nedigihandin, ji ber ramana efyûnê-olweha xistibû serê wan.

Milletê me ê reben ê hejar bi xwe ji vê nexweşiya han ne bêparbû û hêjî ne bêpar e. Ji sedsalan de ew di perîşaniyê de dijî. Ji sedsalan de ew roj bi roj dibêje sal bi sal xwezî bi par, milletê me ger bizanibûya ku ew xwedanê xwe ye dikare jîna xwe, jîna civaka xwe bughêre, pêkbîne weke ku ew dixwaze, bê gotinbû heta niha milletê me li vê kambaxiya han de, di vê destana han de nedîma reben, jar, bindest, bê maf ji jîne nala kolan li bin destên karbidestên hovên, xwûnmijên faşistên Erebb, Turk û Ecem. Lê jiber milletê me di vê yeka han de neghabû ji alîkî û ji aliyên din ve girtina ji destên dijminên me ên hov û xwûnmij ku wan her û her xwestine û niha jî hêjî dixwazin ku milletê Kurd di perîşaniyê de bihêlin bi darê kotek û zorê, Kurd ji wan hov û xwûnmijan re her û her kole bimînin. Ji ber ew hov û xwûnmij baş dizanin ku perîşanî rê nade milletekî ji bo pêşketinê.

Li vî alî û li wî alî nexweşiyên wî ên civakî pir dibin û wî ber bi jêrbûnê de her û her dikşînin. Ji ber perîşanî maka nexweşiyên civakî nin.

Lê gava em ji xwe re hûr û kûr li dîroka mirovan bi tevayî binêrin, dê emê bibînin ku aqilmendan her û her xwestine ji tiştên neqenc, nepak tiştên qenc û pak jê derxînin, ango wan bikin ji bona xweşkirîna jîna mirovan.

Rast ku perîşanî pîstirî nexweşiya civakî ye, çî civaka me beyan jî civakên mirovên din bin. Jiber vê yeka han divê em milletê xwe hişyar bikin li ser vê perîşaniya malkambax a ku ew tê de dijî. Bi hişyarbûna milletê me di perîşaniya xwe de, bê gotin e hovên, xwûnmijên, faşistên vegirvanên Kurdistan ên Erebb, Turk û Ecem bi leztir û beztir ji nav xakê Kurdistan tî avêtin, yan jî

li wir tēn gorkirin.

Em dibînin, bê îro perîşanî li çarkeharên cihanê çiroleke mezin di nava civakên mirovan de dilîze ji bo kûrkirina Şoreşa civakî li ser hov û xêrxwarên xêr û bêrên welêt û dewlemendiya wî a welatî.

Milletê Kurd, weke ku em tev dibînin ku ew bi vê perîşaniya xwe hesyaye û lê hişyar bû ye li tevaya Kurdistanê.

Ev hişyarbûna han bûyîneke mezin e di dîroka milletê me de a sed-salan. Ji alîkî canê derxistinê, canê azadiyê, canê serxwebûnê û canê derketinê di nava çarkeharên Kurdistan de tê belavkirin hew dijminên hovber, xwûnmij û faşistên Ereb, Turk û Ecem dikarin vegirtina xwe li nava Kurdistanê de bihêlin. Ji aliyê din ramana dadimendiya civakî bi belavbûneke rast û dirust di dewlemendbûna welatê me de, nemaze ji bo kara Şivan, gavan, karker û cotkarên Kurdistan. Bi kurtî ji bona perîşanên me, ewên ji hezar sal bawî di civakê de mabûn. Bi belavbûna hîlanîna perîşaniyê ji nava Kurdistan, bi vê ramana han, dê gelemperiya Kurdan bi can û dil, bê vegeer hemû hiner û hêzên xwe bi karbinin, ew hiner û hêzên mezin ên heta niha veşartî, tawî û bawî mabûn, ji bona azadî û serxwebûna Kurd û Kurdistan.

Weha, em dibînin di perîşaniya Kurd û Kurdistan de azadî û serxwebûna xwe, ger em wê bi zanebûn û hişyarbûn dijî hov, xwûnmij, faşistên Ereb, Turk û Ecevan bi karbinin.

S o r o

N e x w e ş i y a m e X w e ş i y a N e y a r a n e

Di gotara xwe a berî vê (Nêçîr) de bi nimandina wekheviyê di navbera kew û Kurdan de, min pêçiya (tilî) xwe dabû ser nexweşiyek me û derxistina kurmên wê jî ji xwendevanên xwe re berda-bû. Îro dixwazim li ser çend nexweşiyên me ên cankuj binivîsim.

Ji bo derxistina van nexweşî û kurman pêwîst e ku mirov xwe zê-de bêşîne. A ku tê xwestin tenê dîroka me Kurdan vekirin û hûr lê kolan. Di her pel û rûpelên wê de ev nexweşiyên me pêçiyên dêxin çavên merov û heryêk ji wan bang dike û dibêje: "Kurdino hûnê kûr in ezî li vir im."

Ev nexweşiyên me welê derketine ronahiyê ku mîna xwediyê malê

û dizê ku ketî mala wî bûn e. Rojekê dizek dikeve malekê û xwe-
 diyê malê pê dihesê û digre. Wa lê tê ku xwe diyê malê dixwaze
 diz berde, lê diz wî bernade. Nexweşiyên me jî hinde jî me xeyf-
 dine ku nema me berdidin. Nemaze ev nexweşiyên me di navbera bi-
 rayên me ên ku di Kurdistana Bakur de dijîn, gelekî belav in. Wek
 ku hûn jî dizanin piraniya birayên me ên ku di perçeyên Kurdistan
 ên din de dijîn bi rêberiya Partî Demokratî Kurdistan xwe jî ge-
 lek nexweşiyên xwe filitandine û berve serxwebûnê de diçin. Hêvî
 ev e ku ev piraniya sedî sed be û ên Kurdistana Bakur jî rojekê
 pêşde bi xwe bihesin û van nexweşiyên jî xwe dûr bixin. Li ber
 çavên min nexweşiya me a mezin dilpaqijî, ezitî, bê bawerî û ole-
 tiy e. Ev nexweşiyên jorî bû ne "boblat" li ser serên me. Di ro-
 jên dirokê ên kevn de bigre heya niha em her dem hatine xapandin,
 nebûn e yek û me bi wekhevîyê bawer nekiriye û qîma xwe bi yeki-
 tiyê naniye. Yek jî van xapandinan ên girîng di sala 1514 de bû
 ye. Heya wê salê 45 beg di Kurdistanê de aza dijiyan. Di wê de-
 mê de ceng di navbera Iranîyên Safewî û Tirkên Osmanî de hebû.
 Welatê me bû bû qada ceng. Sultan Selîm bi alîkariya Îdrîsê Bet-
 lîsî hemû beglerên Kurdistanê anîn serhev û li wana re dostani-
 yek pêk anî. Ew dostaniya han bi van çar şîrûtên jêrî ve hatibûn
 girêdan:

- 1) Beg dê di welatê xwe de mîna berê aza bin,
- 2) Gava cengek dijî Osmanîyan bibe dê hemû begên Kurd tev leşke-
rên xwe di bin serketiya paşayê Osmanî de şer bikin.
- 3) Gava ku dijî Kurdan cengek bû dê Osmanî jî bi hemû hêzên xwe
alîkariya Kurdan bikin.
- 4) Ev hevhatin û dostaniya dê herhe be.

Lê gelek mixabin ku ev dostaniya bi serketina Osmanîyan û bi mî-
 rîna Sultan Selîm re tev çû axa sar û Tirkan nerindî xiste nav-
 bera began, ewana berdane hev, hergav piştî yekî girtin û ên din
 qels kirin. Ev dilpaqijîya me bo wan bû dermanek û bi hêsanî he-
 mû Kurdistan kirin bin destên xwe. Dîsa di sala 1937 de Kurdan
 doza serxwebûna xwe kirin, lê ev dilpaqijîya me bû navê olê û
 dîsa bû xenîm me û bi destên Tirkan û Kurdên bêvac 170 000 Kurd
 hatin kuştin. Ev arê azadiyê jî hate vemirandin û heya niha Kur-
 dan li Bakur nikarin ku careke din serê xwe rakin.

Vê dilpaqijiyê gelek caran serê me xwarî ye û bi mîlyonan bira-
 yên me di şoreşa axa Zilan û ên din de hatine kuştin. Bi vê Xwûn-
 rijandina han jî neyarên me têr nedibûn û tirsê wan her ku diçê
 bêtir bû ye. Vê tirsê xwe li ber çavên wan mezin kiriye, xewa
 şevan li wan herimandiye û nizanin çî bikin. Niha jî geh bi na-

vê axatiyê û partiyê dudilî xistine nava me û bi vê siyaseta han daxwazên xwe tinin çî. Siyaseta Tirkan a mezin ew e ku qasî ji destê wan tê Kurdan bikin du şîpan û wek dikan berdî hev û hêlekê ji wan bi destên ên din qels bikin ku nema bikaribin bê rewşa xweyî ku tê de dijîn bifikirin. Gava ku hêlek bi vî awayî xistin, qîma xwe pê nayênin û vê carê bi destê ê ketî digrin û berdidin ser yê din û vê carê ê din dikin qermelax (wek kewên di berfê de qels dibin û dikevin nav gundan) û li ên berê bêtir pîsitiyê pê dikin. Ev nerîndiya han rikdariyê dêxe nava wan û bi navê heyf- (tolestandinê)hilanînê demeke dirêj domdike. Zarokên wan jî di bin barê wê dijîminiye de dimînin heta demeke dirêj. Zorkerên me qîma xwe bi vê yeka han jî nayênin, reya xwendinê jî li lawên Kurd digrin. Di dibistanan de zîmanê me qedexeye. Ji roja siftê de zîmanê wana tirkî ye. Herroj bi her û her berî her tiştî bi zarokan goraniyên tirkîtiyê didin gotin ("Ez Tirk im, ezî rast im, bav û deya min Tirk in"). Ev zarokana bi riçperestiya Tirkan jî 5-11 salan dixwînin û bi rastî jî ji wan gelek dibin Turanî. Gava ku dixwîzin têkevin zanîngehan reya wana tê girtin jiber zanîngeh wê wana şîyar bikin û ji ber her tiştî zanîngeh di Kurdistanê de tunene û Kurd jî neçar in, nikarin lawên xwe bişînin diyarên Rom. Hîn jî vê giringtir jî ew w ku mamosteyên wana bi çakî wana hîn nakin. Her dibistaneke Kurdistanê ên gundan mamostayekî xwe he ye, ê bajaran jî bi ser çar-pêncan nakevin. Lê yek jî bajarên Tirkan de 60-70 mamosta he nin. Ev kêmaniya mamostan jî xortên Kurd qels dihêlin. Gava ku yek her tiştî dide ber çavên xwe û diçe zanîngehekê divê ku imtîhanekê tev xwendekarên din bide, ger ku bi serket, dibe ku bikaribe bixwîne! Wek hûn jî dibînin divê em bi lez xwe jî van nexweşiyên ku me bi hevîndî pîsdîkin bifiltînin û biparêzin. Eva jî bi yekîtiya xebata bi hevîre dibe. Yekîtiya jî bo bi rêxistinekê (sazî,organîzasyon) bi nav dibe. Nik vê rêxistinê jî bi hevîndî û doza xwe bawerbûn divê. Divê êdî em bi yekîtiyê, Wekhevîyê bawerbin û qîma xwe pê bînin.

H. R e ş o

K e ç i k a K i b r i t f i r o ş

Çiqas sar bû... şevîne hişkesahiyê... Berf dadiket, pê re jî tariya şevê... Şeva salê a paşîn bû. Sibetirê sersal...Di vê

şeva han de keçikeke piçûk di nav kûçê û kolanan de digeriya... pêxwas û sergot. Gava terka mala xwe da, şekalin bi pê bûn: Lê bi kêrî wê nehatin. Ew pêlavên diya wê bûn, pêlavine kevin û lê fireh. Gava keçikê bi lez û bez ji ber erebekê xwe dida alî, ew winda kiribûn. Keçik li wan geriya, lê ew peyda nekirin. Sêwlekekî fereke wan peyda kir û ew ji erdê hilanî. Lê temaşa kir, kenî û got: "Gava ji min re zaro çêbûn, ezê ji wan re bi vê şekalê landikekê çêkim."

Keçika kibritfiroş bi peyên xwe ên werimî û morbûyî di nav berfê de diçû: Li rizqê xwe digeriya. Di berwanga wê de pakêtine kibritan hebûn û elbibek bi destî ve bûn. Lê bûbû şev û hêj tiştêk nefiroti bû. Birçî bû, diranên wê dirikrikîn, ji xurtiya sermayê rûyê wê diqermiçî.

Kuliyên berfê diketin ser keziyên wê ên şeh û di pora wê a gungilî û hûrgurpik re diçûn. Lê tê de nediheliyan, û li ser diqerisîn. Heçko xwîna keçikê jî cemidî bû.

Ji pencereyên xaniyan ronîke şîne li kuçan diherikî û bihina qazên biraştî şîva sersalê li hewayê belav dibû. Belê, şeva sersalê bû. Keçikê dida eqilê xwe, nizani bû çî bikira. Vegere mal? Newêrî bû. Hêj tiştêk nefirotibû. Çawan destvala wê vegeriya mal. Ma ji bavê xwe re wê çî bigota? Dizanîbû ku bavê wê dê jê bipirse, te çiqas firotin? Gava jê re bigota " min tiştêk nefiroti", kalo dê li wê bidaya.

Bi van reman û texmînan keçik ket navbera du xaniyan û xwe bi talda xanîkî bilind girt. Heçko ew der talde bû û xurtiya sermê lê dişkiya. Ma xaniyê wan ji derve ji talda wî xaniyê mezin û depdepe girtir bû? Ma xaniyê wan çî bû? Koxikek, ji her derê qulêr, qulên koxikê bi ka û kicikan girtî bûn. Lê bayê kanûnan tê re dihat û carina ew ji qulan derdixistin, tavêtin erdê û baranê jî bi xwe re dixiste hundurê koxikê. Keçikê li destên xwe ên bêgoşt û terikî dinihêrt. Heatiyokên destên wê di çermê wê re xuya dikirin. Qey çerm ji ser de ketibû.

Tiştêk hate bîra keçikê. Kibrîtek vexist û di rivîniya wê de xwe germ bikira, çî dibû... Lê piştî midekî, bê ku bide eqilê xwe. Kibrîtek ji qûtîkê kişand û ew li tenişta xwe, a elbikê şidand... çî ronahîke geş, çî germeke şêrin! Destên xwe ên qerisî li pêta kibrîtê gerand. Di germiya wê kibrîtê de canê wê ê mirî qey vejîya.

Şehwirîn didîtin. Digot qey li ber sobeke çînî û li ser doşekan rûniştiye. Çiqas lê germ bû bû! Kir ku/xwe^{lingên} ji bexê ber wê sobe,

wan jî germ bike. Lê sobe nişkekêve wînda bû. Li destên xwe nihêrt. Tiştêkî di nav tiliyên wê de reş dikir... bizotê kibrîtê. Keçikê kibrîteke din vexist. Diwarê xaniyê mezin di ber çavên wê de, di ber ronahiya wê de qey bû bû pîpoqek. Bînahiya mirov tê re diçû: digihêşte heta saloneke biheşmet. Di orta salonê de masake xwarinê xuya dikir. Li ser masê, di nav lengereke îsfehanî de gazeke biraştî hebû: kêr li piştê wî daciqandî bûn. Niho wê bihatana, bi kêrê ew perçe bikirina û li mêvanan lêk vekirana. Lê welê nebû. Qaz xwe jî masê derkir, daket erdê û berê xwe da keçikê... Kibrît vemirî. Di pêşiya keçikê de jî diwarekî stûr pêve tu tişt nema bû.

Keçikê kibrîteke din vexist. Nihêrtinên keçikê dîsan di diwêr re çûn. Ma ne şeva sersalê bû? Qirdikek çêkiri bûn û li dorê diyariyan danî bûn. Bi sedan find veketî bûn. Çi temaşeke cazibar! Keçikê kir ku destên xwe dirêj wan bike... Kibrît vemirî, diwarê stûr ket ber çavên keçikê. Bi tenê find bi hewa diketin û gesta ezmên dikirin. Gava gihaştinê dibûn stêrik. Yek jî wan ket û wek stêrkeke pepûk sînga ezmên xeteke sor kişand û wenda bû. Yek dimire. Belê, dapîra wê jê re digot: "Gava stêrkek dikeve, canekî ber bi Xwedê de dibe." Ax, ew dapîra delal, mirova tekane, ya ku jê re qenc bû. Heyhat stêrka wê jî ketî bû. Keçikê kibrîteke din vexist û ew da ber qîran û got: "Dapîra min, dadîka min, min zûka bi xwe re bibe! Ez dizanim, heke kibrît vemirî, ez te jî wek soba çînî û gazê biraştî û qirdikê sersalê, te dapîra xwe jî dê wînda bikim." Keçikê pey hev kibrîtên elbikê hemî vêdixistin ku dapîra xwe wînda nekit. Dapîra xwe tucaran evçend spehî û dilovan nedîti bû.

Di ronahiya pêtên kibrîtê de dapîrê neviya xwe kir himbêza xwe; her du bi perwaza milyaketan ber bi ezmên ê jorîn firîn. Ewçend bi hewa ketin ku nema bi serma û birçîtiyê dihesiyan. Gihaştibûn nik Xwedê.

Sibetirê emeleyên belediyê, gava kuçe û kolan rêş dikirin, di navbera du xaniyan de keçikek dîtin. Keçik li erdê rûniştî bû: Hinarkên wê sor dikirin, kenekî zîvariyê di ser lêvên wê re diqeliqî. Keçik mirîbû; jî sermayê qufilî... di şeva sersalê de emirê Xwedê kiri bû.

Dema ku tavika roja sersalê dida cendekê wê ê hûr, xelk lê dici-viyan û ew seh dikirin.

Di nav tiliyên wê de darikê kibrîteke vemirî reş dikir. Elbikeke vala li rex cendekê keçikê bû. Xelkê digot: "Dixwest xwe bi kibrîtê germ bike, lê....."

Lê ew tiştên spehî, yên ku keçikê şevê di ditibûn, nedihate bira
tukesî. Dîsan kesî nedizani, çawan û bi çi awayî, di himbêza da-
pîra xwe de pê li roja salê a pêşîn kiri bû.

Bişarê S e g m a n

Dihok: 8 îlon 1943, Ronahî, hêj. 19, 1943

Xwendevanên delal!

Azadî, Serbestî û S e r x w e b û na milletan nehatine heta îro
carekê ji caran dirokê de diyarîkirin. Her û her ew hatine stan-
dîn bi darê kotek û zorê ji zorkeran, ji faşîstan, ji hovberan
piştî goriyên mezin ku ji bona wan hatine gorîkirin.

S e r p ê h a t i y ê n D i r o k ê

Xwendevanên delal û hêja!

Piraniya me dizanin paşvemayîn, perîşani û jêrbûna milletê me
di îro de, di sedsalên bîstan de, lê kêma ji me dizanin reyên
derxistina wî ji wê paşvemayîne, perîşaniyê û jêrbûnê.

Ger em xwe bêşînin, hûr û kûr li diroka tevgera milletan û ne-
tewan binêrin, dê tê de emê gelek serpehatiyên hêja û giranbi-
ha bibînin ji bona derxistina milletê xwe ji wê paşvemayîn, pe-
rişani û jêrbûna malkambax a ku milletê me ji sedsalan de hê ji
tê de dijî.

Gelek millet û netewên berî me di tevgera azadiya xwe de pir go-
riyên mezin ji bona azadiya xwe gorî kirin. Hêviya wan ew bû ku
piştî derxistina zorkerên welatên xwe, gihandina azadiyê û hil-
dana ala xwe, dê welatên wan bibin buhûstek yan ji niv buhûst li
ser rûyê zemin. Bi taybetî ev xuyaniya han di nava tevgerên mil-
letên li paşvemayî ên Asya, Afrika û Amerika Latîni xweş dide
xuyanîkirin. Em Kurd bi xwe jî ji vê xuyaniya han ne bêpar in.
Gava ew milletên li paşvemayî xebata azadiyê û serxwebûnê dikin
ew azad û serxwe dibin. Hinekî bi pêşve diçin, piştî bi derengî
xwe ber bi pêşve dikşînin. Lê pir caran karbidestên wan welatan
welatên xwe ji milletên xwe re dikin zîndan, cihgirtinê, cihpis-
kirinê û golek ji xwûnê, ji dêlve ku wan ew ji wan re bikirina
welatekî xweş ji bona jîneke xwestir. Karbidestên wan welatan
soz û hêviyên têkoşerên azadiya welêt bi ci nayênin. Ewana di-
xwazin ku ew bi xwe û çîna xwe ve bibin xwedanê xêr û bîrên dew-

lemendbûna welêt. Millet bi xwe careke din nala berê dadikeve ber bi paşvemayîne, perîşaniyê û jêrbûnê dûri bajartiyê û jîrtiyê. Ew hêviyên bilind ên bi azadî û serxwebûna siyasîve girêdayibûn pirên wan bi cî nayên. Wê demê rastiyeke dijwar nala zirav tê ber çavên zana û şehrezayên welatperwer ku divê li ser wan xebateke deha diwartir û bi ziravtir di nava welatê xwe bi karbidestên xwe re ên kevneperest, dûvik û nokerên imperyalîyê re bikin, da ew bikaribin dadimendiya civakî, siyasî û aborî di nava welatê xwe de bi cî binin. Ew reman û armancên han pêk nayên, ger ku belavbûneke dadimendî di dewlemendbûna welêt de neyê kirin.

Ev kar û barên han ji bo me Kurdan ne karekî hêsaniye. Ew bi xwe reya şoreşa remanê dide ber çavên me dijî pêkanîna civaka me çîni. Evaya bi xwe li ser me datîne ku em her û her merovên remangirên şoreşvan têkoşin û xebatê bikin, ji bona xweşbûna jîne a gelemperîya millet di nava welêt de û ne wek nala merovên siyasî ên ku xwe li gor dorhêla xwe û pêkanîna çîniyên civaka xwe, xwe bi rêk û pêk dixin.

Milletê Kurd di vê paşvemayîn, perîşaniyê û jêrbûnê de, a ku iro tê de tê ditin deryeke mezin jê re di dîroka rojhilata navîn de hatiye vekirin, ger ku em yan ji nîşên ku li dû me tînin têkoşîna azadîyê û serxwebûnê dikin, bi hişyarî û zanebûn wêna bidin bi pêşde. Jiber vê yekê han, divê em xweş ji serpêhatiyên dîrokê serpêhatiyên xwe bigrin, ger ku em bixwazin jîneke deha xweştir di nava milletê xwe de bi cî binin.

S o r o

R e y a S e r b e s t i y ê T e n ê d i Y e k b û n ê d e y e

Milletê Kurd iro di her perçeyê Kurdistanê de ji bo azadî û serfiraziya xwe, ji bo jîneke bi rûmet û hêja daye ser reya têkoşîneke germ û xebateke dijwar. Di vê keyfereta han de ew ji destê dijmin kuştin, talan, zîlm û zînatên giran dibîne û pê tî sotin û qelandin. Lê bi saya mîrani û fedekariya xwe ew dizane di reya azadî û serxwebûna xwe de çawan xwe bide kuştin û tevgera xwe ya millî pêşve bide.

Li Iraqê piştî dernxwûnbûna hikmê beesîyan, Kurd hêvidarbûn ku karbidestên nuh dê bikaribin daxwaza wan nasbikin, heqê wan di hikmê zafî (Ewtonomî) di nava komareke iraqî demokratî de bidin-

nê û agirê vê şerê xwûnrêj ku ji du sal û nivan de dest pêkirîye vemrînin. Lê mixabin ku van karbidestên ji nikaribûn ji dongiya hikmê Qasim û Beesiyên destkewti bibûyana. Va ye em dibînin ku hîn wek berê şer li Kurdistanê dom dike, mal û gundtên şewitandin, jin, mêr û zarok têne kuştin.

Li Sûriyê jî ji roja ku Beesiyên liwana hikim di welêt de xistine destên xwe û virde reya neyartiya Kurdan dane ber xwe û bi her endizeyekê şerê wan dikin. Wan dane ber çavên xwe ku birekê ji Kurdên Cizîrê jî cîyên wan derxînin heya ku di wê Êrdimanê de wan bikin hindikayî, ji bo vê yekê wan vê dawiyê rê li ber şêxên Şemeran vekirine ku Kurdan ji gundan derxînin û Ereban ên koçer di şûna wan de bi cih bikin. Heya mesele gihiştê warekî holê ku li ber çavên peyayên hikumetê Kurdan bidin ber gulan û bikujin, bê ku ji kirên xwe berpirsiyarbin.

Herçend li Tirkiyê jî hikumetê reya pêşketinê yekcar li ber Kurdan girtiye, ji hemî maf û hiqûqên millî bêpar hiştine her çî kesê doza wan heqan bike an tê kuştin an jî di binê zindanan de dirize. Berî çendakî ajansa xeberbêjên Îstanbulê rageyand ku midde-umumê Tirk darvekirina bîst û sê niştimanperwerên Kurd xwestiye. Gunehê wan ew bû ye ku alîkariya şoreşa Kurdên Iraqê kirine.

Bi vî awayî em dibînin ku her çî tevgera me ya millî di warên hundur û derve de serdest dibe, her diçe dijmin hartir dibe û hovîtiê êrişî wê dike. Jiber ku liwana tevgera millî di destê partî û sazîyên kurdî de ne ji lewre lebat û endamên wan jî kesî bêtir dikevin ber êrişên dijminên hov û tînêşandin. Ji ber vê rastîya han heya ku Kurd di vî şerê serxwebûnê de serdest bibin divê ew berpirsiyariya dîrokê bîra bibin û rê li pîlanên dijmin bigrin. Ji bo vê yekê divê ew bi dilgermî xwe li dora sazîyên xwe yê şoreşî bidin hev û yekdest û yekcan li pêş dijmin rawestin.

"Dengê Kurd", jimar 7, sal 1964

KURDÎNO !

Doza azadî û serxwebûna we divê her û her li ber çavên we bin, ger ku hûn bixwazin mîna mirovan bi rûmet jiyanêke xweştir di welatê xwe de bijîn.

Hela jan!
 Jana kirêt,
 Jana zirav!..
 Peritand
 Te ji min her,
 Cerg û hinav.
 Tu ketî
 Nava serê
 Milletê min,
 Nexweş bûn
 Girs û biçûk
 Tev mêr û jin.
 Te berdan
 Şaxên di xwe
 Heya bi dil,
 Te gerand
 Canê di wan
 Tev riş û kul...
 Tu jana giranî,
 Navê te nezani,
 Bê şik tu neyar î
 Bi hogir û yar î
 Yarên te neyar in
 Bo min wekî mar in
 Jahra wan a cankuj
 Lêvên wan ên xwûnmij
 Millet kirin sermest
 Nezan, dîl û bindest
 Qelsok, reben û jar
 Bin destê kolîdar
 Ev bû ne hezar sal
 Bê rûmet û bê al
 Bê gazin
 Bê deng
 Bê gilî
 Bê ceng
 Millet xwe sipart

Bê hevî ji jin
 Bin destên neyar
 Li ser wî kom bûn
 Qirrakên leşxwar
 Cendek rakêşan
 Wekî seg û gur
 Melan bi nivîştan
 Şêxan jî bi xiştan
 Axayên diz
 Begên xiniz
 Bûn bav û diyên te
 Him dest û piyên te
 Bin darê kolîdar
 Em hêlane zivar
 Ji mal,
 Ji can,
 Ji vîn,
 Ê reman,
 Zorkerên xwûnmij
 Sofiyên porgij
 Ji bo te piştîmêr
 Da ku bibin têr
 Riça te avdan
 Di canê millet
 Tu bû ji bo wan
 Heyîn û dewlet
 Holê li me dan
 Ew tîra cankuj
 Wan gurên bêbav
 Zûriyên xwûnmij
 Ew gur
 Veşirîn
 Di kaviîlê berx
 Li me
 Badan
 Wan felek û çerx
 Holê

Hela jan!
 Jana teres
 Jana qirêj
 Dinasim
 Tu yî ji mêj
 Piştî me nasi
 Em bû ne hişyar
 Karker û cotkar
 Belengaz, zivar
 Gundî, bajarî
 Zana, cewêlek
 Ji bo şerê te
 Hemî bû ne yek
 Îro
 Millet
 Çiçkî pizivî
 Zana
 Mêrxas
 Cih, cih dilivî
 Rêzan
 Komel
 Civîn û civan
 Yekitî
 Tevger
 Bû armanca wan
 Dawî
 Nasîn
 Ku tu yî dijmin
 Berî
 Dan te
 Ji reyeke din
 Ew dê
 Jêkin
 Dest û piyên te
 Bikujin
 Bigurên
 Bav û diyên te

Dost û yarên te	Em bûn	Te cih
Nivist kete xew	Dîl û belengaz	Nema
Di nav warên te	Ji bo	Di nava Kurdan
Xeweke kambax	Rovî	Bimir
Xeweke dijwar	Her tewz û tinaz..	Biçeş
		Here nik Şeytan..

Osman Sebrî, Bahoz, rûp.31, 1956

G Î S I N

Rojekê dibên dixebitî yekî Hesinkar
 Horsek wî li pêş çakûç bi dest bervanek di ber
 Di nava hesin rabû bijart gîsinekî kevnar
 Da şagirtê xwe gotê: bibe bavêje nav ar
 Serekî hêla ew di kûrê sor dibû pir germ
 Bi zar giriya gîsin gotê: hosteyê dilreş
 Min çî bi te kir, ku min dixî nav agirê geş
 Holê bi çakûç li min didî bê dilovanî
 Te dil naêşe bi halê min ma ne insanî
 Hesinker gotê: bes bi zar e belê mirov im
 Wekî dibîrî ne ewçendî dilreş û hov im
 Tu perçek hesin, ne hêjayî deh qurûşan bû
 Bi vî halê han ne di çavên malfiroşan bû
 Dê çekim ji te şûrekî tûj da yekî mîrxas
 Mafê xwe bi te bistîne, ew pê bibe gernas
 Rûmet ji te re çêbibe ji ber ku dibî çek
 Rewşa te bi suhn dê rahêje dijminê pir lek
 Bi agir nebe naçe qirêj ji gehwerê te
 Kinga bê lê lêdan tûj dibe xweş dev û berê te
 Dengê xwe birî gîsin idî nema digazî
 Ji dil xwe dabû ber êrişên çakûçê tazî
 Zanî ku bê west, êş û kivan nabe tucaran
 Çekêkî hêja jê bitirse çavên neyaran

Em Kurd jî welê wekî gîsin jeng û gemar bûn
 Lewra di nava gelê Cihan hinde rûsar bûn
 Çiqas ketibûn, gewherê me bi xwe hesin bûn
 Di jîna civakî de bi durvê xwe gîsin bûn

Tenê bi kêrî cot dihatin serî di nav ax
Rûmet me ne bû, di ber lingên gels û malkambax
Ger destê felek lêneketa li nav çavên me
Li pêşî Cihan kêr neketa deng û navê me
Çavên me bi zor venekirana wan neyarên ker
Li me nedana bi dilreşî tev caş û laşker
Bi top û tîfing, tang û napalm sarûxên şeşper
Çiya û newal, gund û bajar giş nedana ber
Welat bi agir nesûtana kambax û wêran
Şirmij nebûna armanc ji bo xençer û kêran
Çi pîr û ciwan, keçên zerî, zarok û mendal
Wek wehş û hovan nekuştana rispiyên kal
Kinga me karî bavêje wê remana kevnar
Ew remana ku bû hezar sal em pê birindar
Remana biratiya derew, ew girêka reş
Ji kêngî ve em em pê xapîne ji me birin heş
Ji azadî û serxwebûnê hêlane bêpar
Bi me nehiştin reng û rûmet, ne ziman û zar
Biratiya ku sinorê wê Efleq xirake
Destên Ereban bine gewriya Kurdan ke
Dev bavêjin me her demê ew wekî segên har
Em bêne kuştin di ber a qenc herwekî sîmar
Ev reng biratî pîşî ye me navê tucaran
Kesên bi rûmet xwe nakin ber destên xedaran

Osman S e b r î

K E R û A Z A D Î

Nêrîkî kovî hilmîştî û şeng	Nabim pelîse ji bo gurê zer
Di derşagekê diçerî bêdeng	Dibê wî xwarin gelek pez û ker."
Hate wî pêjna zirrina kerê	Kovî dikenî digot: " ne wa ye
Dengê wer pîş nedibû berê	Tirsa di dilê te de bê ra ye
Serê xwe hilda li dor xwe nêrî	Gur ji wekî te gelek tirsok e
Dixwest bizane ka kî dizirî	He ye hin pirtir gels û bizdoke
Hew dit kerê reş dike goreqor	Xurt e çî dema qelsan bibîne
Dide tîzikan wî bêvil li jor	Qels e çî gava xurtan dibîne
Li ser piştî wî kurtanê kevnar	Tirsê di dilê xwe de gerde
Di histu zengil, di serî hefsar	Vê remana pîş bavêje berde."

Hate nik kovî gelek sergiran Kerê digot wî: "ne bê zirav im
Doxhefsar di ling dihat rapêçan Lê wek biçûkê bê dê û bav im
Digote kovî: " tu çi teba yî? Çawan dê vê kêfê hemî berdîm
Bêkes wa li çolan serberdayî!. Kurtan û hefsar, afir bi derdim
Bo çi bernadî van rêl û govan Kêfa xwe dikim wek mîr û paşan
Were te bibim nava mirovan Navem bigerim li gaz û kaşan."
Ne heyf e holê bê xwedî û yar Kovî digotê: " tu guhdirêj î
Bimîni sêser bê afir û war" Totik vala yî mêjî qirêj î
Kovî digotê: " ho birakê ker! Hê tu nizanî çawan bû yî dil
Peyva te biyan bo min seraser Piştta te cedew, hemî girêk û qîl
Ev çiya hemî cih û warê min Te çi jî xwedî, divê azadî
Çi kesê dilçak dost û yarê min Şerm e ku wa bi dîlî şabî
Min navê afir ne divê xwedî Bavêje tu hefsar, kurtan, zengil
Ji roja ku bûm min xwest azadî Ma qey te nîn in mêjî û aqil?
Ev şîreta te bêfesa û şaş Hefsar jî bona te pê girêde
Tê de nabînim tuya rast û baş." Merbend û qeydê bi ser de lêde
Gelek xeydî kerê guhdirêj Kurtan ne jî bo sermê negirî
Got: "a bi ser û ber nepeyivim hêj Piştta xwe li ber barê wî vegirî
Min he ye xwedî, jî bo min axur Bibî xulamok li ber derê wî
Avakiriye tê he ne afir Heya ku hebî her tim kerê wî
Tucar nakêşim xema xwarinê Kesê bi rûmet qîma xwe nîne
Heya ku hebim li rûyû dinê Vê kêmiya han bi xwe de bine
Xwarin, vexwarin bê jimare pîr Wer digel min zozan û çolan
Dema bixwazim dikim zirezir Şarge bin li dor mêrgan û golan
Bo sermê negrim da min ev kurtan Dê hîn bizanî azadî çi ye,
Nadim bi eba kefxayê Botan Kesê te xwedî dinasî kî ye."
Xiste serê min reşme û sergoş
Bi dengê zengil her dibim serxoş
Min li mal hene du qeyd û merband Guh bi xwe de girt pêl bû kerê reş
Pê tîm girêdan bi kapok û zend Dihat bîra wî tolik kerbeş

Dora gund tîjî sê hehên bihar
Payizî bê tîrs nepakî dixwar
Çawan vê xêrê dikare berde
He ye ku canê şêrîn bi serde
Ji bo azadî nefel û giya
Nexwest gund berde derkeve çiya
Digot: " ez naşem bijim bê hefsar
Bê axur nabim dema bû êvar
Azadî çi ye? digel tîrsa can...
Bê tîrs min divê bixum parîk nan."
Gava bihistin kovî ev xeber
Digotê: " rast e aza nabin ker."

Gava te teyî bîra min,
 Kin dibin saet.
 Xem dûrdikev;
 Xeyalek hênîk dora min de badikeve...
 Gava tu teyî bîra min,
 Hestiyên min dilerizin
 Ji evîniyê.
 Çavên te gola mirad e, dengê te opera
 Lê bedewê!
 Lê bedewê! Gava teyî bîra min
 Bejna tîtal, hîngê sewda teze teze
 Dikeve serê min.
 Te xar, xilaskir hişê min.
 Bejna tîtal dernakevê ji bîra min.
 Ez li Ewropa, tu li Asya:
 Mina kirine, em nikarin bighên hev;
 Mina kirine bi arîkariya top û tifingan!
 Ez li welatekî azad serfiraz im;
 Tu li welatekî zelûl î- li Kurdistan,
 Ê ku dijî bin hikmê faşîstan...
 Lê sûretê te cêgera minve zeliqiye,

Xeyalan dibarîni... ..
 Porê kej
 Mîna zeviya genimê zelalî
 giştî
 Badikevin ber çavên min de:
 Ez orta agirê te de, lê ji te
 dûr
 Lê dilberê!
 Min gişt zincîrê dijmintiyê
 Min gişt zincîrê miftexuriyê,
 Şikandin...
 Lê, lê tenê nikarim zincîrê
 evintiyê,
 Zincîrê dostiyê bişkênînim.
 Gava tu teyî bîra min,
 Ez mîna teyra dixwazim bifi-
 rim;
 Sînor nasnakim;
 Bîra dikim zeman û mekan.
 Tu omîga min.

M. B o r

B A W E R Î

Di Warê Xebata Welêt de

Ez dikarim bêjim ku bawerî di warê xebata welêt de çeka xurtir
 û hêjatir e. Çi xebata ku li ser hîmê baweriyê nehatiye danîn
 neçûye serî û hafil nedaye. Çi xebatên ku hafil dane û çûne se-
 rî, dema em lê hûrbibin, dê bibînin ku hîmê wê li ser baweriyek
 xurt û têkuz hatiye danîn.
 Îro, em Kurd ji her tiştî pirtir hewceyî baweriyek xurt û têkuz-
 in, ji lewre min divê goreyî nasîna xwe ji bîra û hevalên xwe ên
 xebatkar re salixdana baweriyê bikim.
 Baweriya ku em Kurd ji xebata xwe re bikin bingeh di çav min de
 wek kursiyek li sê lingan e, çî gava lingek ji wan kêm be li ser
 xwe namîne û dê bikeve. Eger mirov aliyê bê ling hilpesêre cihê-

ki din, an tişteki deyne bin, ew kursi nikare giraniyên mezin hilgire ser xwe.

Ev in hersê lingên baweriya têkuz û xurt:

1- Divê em bi rastî û dadimendiya daxwaza xwe bawer bin.

2- Divê em bawer bin ku çî dema gelê Kurd ji xew hişyar be, dê bibe hinerek mezin ku tişteki xwe li ber xurtiya wê nikare bigre.

3- Divê baweriya me bi me hebe ku emê bikarin gelê xwe ê nezan û paşvemayî ji vê xewa malkambax hişyar bikin û bixin ser reya xebat û têkoşînê.

Ji van hersê lingan kîjan ji baweriya Kurdekî kêr be, divê bizane ku baweriya wî qels e, ji lewre divê derbasî qora têkoşînê ya pêşîn nebe. Tevî ku baweriyek kêr û qels nabe dermanê xebateke mezin, gelek caran dibe ûştî pir ziraran jî.

Osman S e b r î

KURDÎNO !

Hinera we a mezin a veşartî ji bona azadiyê, serxwebûnê û jîneke xweştir di hinera Ş i v a n, G a v a n, K a r k e r û C o t k a r ê n we de ye.

Ger ku hinera we a mezin di perîşanên we de tîn xuyanîkirin, ger ku A z a d î û S e r x w e b û n a Kurd û Kurdistan di wê hinerê bi xwe de tî dîtin, bizanibin ku Çiyayên we ên bilind ên asê parêzgerê we bûn di demên kevînar de ji ber windekirinê. Ew di dema niha de û a tî de jî paşmêrê çaktir û paktir ji bona azadî û serxwebûna weye. Jiber vê yekê han, divê ev herdu hinerên han bi baştir û çaktir bikarbinin, da em bi leztir û beztir bighên mafên xwe ên ku ji me hatine talankirin û mîna milletên din jînek xweştir di nava welatê xwe de bijîn.

Ji Rewşên Şoreşa Me

Di vî warî de, ev warê bê bihur ku mirov dikare bi dûr û dirêj li ser bipeyive, ez dixwazim hinekî bi kurtî li ser hin tiştên bingehîn, ku bûne paşmêr ji destpêkirin, man û xurtbûna vê şore-

şa me a pîroz, bipeyivim.

Pir rast û durûst bû ku milletperwerên Kurd bi milletperwerên Erebb re ketin cenga biratî a paraztina komara 14 tîrmehê, ev komara ku bi ser yekitiya xebata herdu milletan ê Kurd û Erebb hate dinê. Ji bo cihkirin û pevebirina mafên xwe ên millî. Lê heyf û mixabîn ku Qasim zû, ne bes bi paş de veqerîya, lê bi bê mirovîti êriş berda ser gung û malên Kurdan, piştî şikandina wan hêzên ku di dî xapandinê pir bi wan xweş dibe û xweş dikirin bi dengê bilind, li ser bigrîn. Ji lewre milletê me ê nebez, bi dil û can dest bi şoreşa xwe a bi pîrozî kir û sond û peyman xar ku ewê ji bo bi cihkirina daxwazên xwe her tiştî canbêzar bike. Ji lewre, bê tirs em dikarin bêjin ku ev tişt yek ji esbabên xurtbûn û hebûna Qasim bi leztir anî dawiyê.

Niha û piştî ku bi miratxwarên Qasim werê ku şerê bi Kurdan re seyranêke xweş e, dawî dikarin bi serbestî û bê tirs armancên xwe ên qirêj, ew armancên ku bi destên kolîdar hatine danîn, bibin serî. Lê wer xuya dike ku seyran di çiyê de, ne ewqas rihete û ew seyranê ku di (di rîsaleta Xalid) de tiştêkî din e.

Eger em bînin û li van bûyerên han ku vê şoreşa me a pîroz re dibin heval û digel wê de em şoreşên ku Kurd ta niha pê rabûne, em xweş tê de mijûl bibin emê xweş bikaribin bizanibin ku çine rewşên van şoreşan, gelo çire ev şoreşa ya ji ên buhirin cidaye, di warê rewş û çûnîtyê de.

Bi min ku em piştî hin esbabên wext û cîgah bînin ber çavên xwe emê xweş û bêdil û dîn karibin bibêjin ku: Hişyarbûna millet û têgihaştina wî di qezmeta wî de, dawî civîna her milletperwerekî li dora vê şoreşê û di serketina wê de serfiraziya xwe dibînin.

Hebûna partî û civatên kurdî ên pêşverû ku bi rengêkî rast û durûst karibûn xweş berê millet bidin reya rast û wî di qezmeta wî de bighînin.

Ev bûn hin ji rewşên vê şoreşa me a ku bê şik wê daxwazên millet ev milletê ku bi tevayî dike qirîn: YAN KURDISTAN YAN JÎ NEMAN bi cih bîne.

Ş e f o

Serxweş im bi ava çiyān
Rê vekin, ezî bi lez im!
Bi girîna xwûçk û deyan
Dîn bûm e, berjêr dibezim.

Lêxe bilûra xwe, bilûrvan
Belav e pez, nema ye Şivan!

Divê bo kêrê be, berxê nêr
Min berdîn gurên bêbav!
Ev e hat roja xortên mêr
Nema dixapin bi şorên xav.

Lêxe bilûra xwe, bilûrvan
Belav e pez, nema ye Şivan!

Tika ye Şivanê delal
Berde vê banga lorikî
Mij û avê bike zelal
Daxwaza min e, ronakî!

Lêxe bilûra xwe, bilûrvan
Belav e pez, nema ye Şivan!

Min bibore, ket im derengî
Rêberê hêja, ez benî
Nema diqetim, li kêrî
Dest bi xiroşmêke, ez gorî!

Lêxe bilûra xwe, Bilûrvan
Me dilxweş bike, tu yî Şivan!

Hemreş R e ş o

L i p ê X e l k ê M a y î n Ş e r m k a r î y e

Bê guman e, ku her mirovekî, milletekî an welatekî adetên xwe
ên xweser he ne, ji milletên din vediqetînin. Ew mirov an ew
millet li gor wan adetîna xebat, îş û karên xwe dimeşînin. Şerm
û kirêt e ku kirên mirov ne li gor adet û baweriyên milletê wî
bin û rewşa gelekî ne wek gelên li dorhêla wî bin, jiber ku te-
vî her milletek an mirovekî adetên xwe ên xweser he ne jî, lê ji
hêla din ve jî bona teva adetên tevayî jî he nin.

Gava em bêne ser pêkanîna Cîhanê û carekê lê hûrbibin, dê emê
tê de bibînin ku her milletekî dewletek xwe he ye. Ew dewleta

han milletê xwe bi milletên Cihanê dide naskirin, bi navê wî civat û kongrêsan cihanî nêwertiyê dike, ji şerê zorker û kolidaran diparêze, wî dide xwendin û hişyarkirin, dike û dixebite ku her û her wî bi pêşve bibe û bi jineke hêja û qenc bighîne.

Herçî milletên mayî jî qîma xwe bi wan tiştên jorî anîne ew jî bi wan bawerkirine û ji dil û giyan dane ser wê reya hêja û birûmet. Ji bo gihandina wan armancên giranbiha gelek west, xebat û xwe eşandin, xwûn dayîn bi comerdî. Loma wek em dibînin roj bi roj millet dighên doz, daxwaz û mafên xwe ên millî û niştîmanî. Jiber vê, merov kare bêje: Rojê dewletek teze derdikeve û dikeve koma Milletan. Loma jî jimara dewletan jî heftê piştî cenga cihanê a dudyan gihişt dora sedûdehan. Ji vê jimara han çî reş in, zer û gewr in ji Afrika, Asya û Amerika Latîni nin. Dema em vegerin ser milletê Kurd, dê emê bibînin ku tevî di rojhilata navîn de dijî û di sedsalên bîstan de ye jî hîn bîndest, ji dewletê bêpar û welatê wî perçe kiri ma ye. Ma gelo mayîna Kurd wisa bîndest, dil û kole di sedsalên bîstan de, sedsalên azadî û rizgariya milletan, ne tişteki derî adet û rewşa milletê cihanê ye û xelkê teva ye? Ma mayîna Kurd derî adet û van rewşan di çavên alemê jî wî re şermeke giran û nebaşiyek kirêt e? Heya em Kurd van şermiya han jî eniya xwe bişon, divê em jî xwe wek xelkê bikin, ango em jî bi rizgarî, serxwebûn û yekitiya Kurdistanê bighên. Lê em dikarin bighên wan armancên delal û hêja piştî west, xebat û xwûn rijandinê. Loma barê gihandina jineke bi rûmet û rizgariyeke çak hinekî giran e, lê ne gelekî dijwar e. Jiber ku ji Kurd re jineke hêja û birûmet divya ye, divê bi mêranî û xurtî bide ser reya xebatê. Lê ger bi awakî tevayî Kurd giş divên jî bo van armancan ên bilind karbikin, lê bi awakî xweser û pirtir divê xortên Kurd li ber van barên han rabin. Nemaze xortên xwendekar bîrwer û zana divê para wan zortir be.

Rabin destên xwe vemalin û têxin destên hev, bi yek dil, yek dest jî bo armanca rizgariya Kurdan û yekitiya Kurdistanê bi dilekî xurt, baweriyek têkuz û vînek polayî dest bi hişyarkirina millet û vejandina ziman û dîroka wî bikin, paşê bidin ser reya gihandina mafên xwe bi dilxweşî an bi zor.

Tevî vê divê em jî bîra nekin ku piraniya xortên Kurd di armancên milletê xwe gihiştine û baş bîrbirine. Ji lewre bi mêranî wekî şêra xwe jî bo xebatê amade kirine û di vî warî de roj bi roj bi gavine fereh ber bi cî anîna armancên xwe ên bilind di-

çin. Vê yeka han hêviya merov gelekî xurt dike ku roja azadiya Kurd pir nêzik bû ye. Va ye şoreşa gelê Kurd li Kurdistanê Ira-qê mizgîniya vê roja delal tîne ber çavan.

Herçî xortên mayî jî, em gelekî hêvidar in ku ew jî vê راستiya han binin ber şavên xwe. Bindestiya gel û welatê xwe heya iro bi xwe giran bibînin, dest jî destkewtiyên xweser û xizaniyê berdî, baweriya xwe bi rêxistin û sazîyên niştîmanîyên demok-ratî ên rizgariya Kurd û yekîtiya Kurdistanê jî xwe re kirine pergâl, binin qelsiyê, dîlîtiyê û bindestiyê jî xwe dawêşînin. Weke şêran destên xwe di destên birayên xwe yê niştîmanperwer û welatparêz xînin û tev de xwe jî eftileftek û têkoşîneke çak-tir re pêkbînin.

Ji bona azadî û serbestiya Kurd û rizgarî, serxwebûn û yekîtiya Kurdistanê em pêşketinê dixwazin.

G ê n c o

H e y Q e h r e m a n M i l l e t ê K u r d

Hey qehreman milletê Kurd şerm e tu razî
Meydan didî dijmin û li qada te bibazî
Herçar terefan cigehê tehqîr û tinazî
Ger heq tu nexwazî kî ye heqê te bixwazî

Heyf e tu kurê Rustem û Guhderz û Silahî

Îro tu di gundê beg û axa de felahî

Şerm û esef e, ger tu zarê xwe nxwênî

Raborî û şopa xwe li tarîxê nebînî

Bê qîmet û teqdir çî jî îjmin re biçênî

Ta kêngî her û her bi vî rengî tu bimênî

Heyf e tu kurê Rustem û Guhderz û Silahî

Îro tu di gundê beg û axa de felahî

Deh sal e li ser hev hemî diljar û bê êş in

Sed Xanî û Hacı û Hejar wa ne li pêş in

Yekser weko Bêkes ku meraqa te dikêşin

Dora xwe nexwazin kî dizanî ku li êş in

Heyf e tu kurê Rustem û Guhderz û Silahî

Îro tu di gundê beg û axa de felahî

Destên xwe bidin hev, bikşin şax û diyara
Qêrîn bikin piştta xwe bidin lat û zinara
Lek lek bikevin Sehed û sinor û kenara
Lerzîn bikevî nav dilê xwû xwar û neyara

Heyf e tu kurê Rustem û Guhderz û Silah î

Îro tu di gundê beg û axa de felah î

Şerm e ji me re her wehe em di minê hev bin
Bindestê neyar her wehe bê gotin û dev bin
Ta kêngî wisa girtî û bin tarî û şev bin
Ta kêngî şikestî û di nav leşk rê rev bin

Şerm e tu kurê Rustem û Guhderz û Silah î

Îro tu di gundê beg û axa de felah î

Bermayê Med û Sobar û kurê Nayrî û Sîrî
Roja şerê Hettin û Kerek xoş me tu dîtî
Tarîx ji me re dayîye zanîn tu egîtî
Îro tu metîrs herdem û hemxakê Sovîtî

Şerm e tu kurê Rustem û Guhderz û Silah î

Îro tu di gundê beg û axa de felah î

Hêrzan bide destan tu li ser hev veweşîne
Qeydan bişikîne weko bendan biqetîne
Ev Dêwê sipî dijmin e, mêrane derîne
Wek Rustemê qellaş bi xwe heyfa xwe hilîne

Şerm e tu kurê Rustem û Guhderz û Silah î

Îro tu di gundê beg û axa de Felah î

Navdar e welatê te hemî merkezê ceng e
Herkes bi me zanî bi xwe Kurd Şêr û Piling e
Hawêr xwe temaşeke binêr gazî û deng e
Hey, hey qehreman milletê Kurd rabe dereng e

Şerm e tu kurê Rustem û Guhderz û Silah î

Îro tu di gundê beg û axa de Felah î.

C e g e r x w î n, Sewra Azadî, Şam 1954, rûpel 13

T a K e n g î E m ê K a r k e r û C o t k a r ê B e g a b i n

Ev rengê biratî me navê ger timî wa bi
Hevsar me girêdayî bi kurtanê kera bin

Ew begler û axa û emê jar û geda bin
Ew renberê dijmin û emê rencberê wa bin
Ey Karker û Cotkar bes e dem hatiye rabin

Ta kengî emê karkerê axa û bega bin

Ta kengî emê hestiyê ber lingê sega bin

Ta kengî emê kole û riswa û ebid bin

Bin destê mirovên wekî Bayar û Seid bin

Ta kengî ji sinora wekî birc û kilid bin

Ta kengî ji hev re hemî mêrxas û egid bin

Ey Karker û Cotkar bes e dem hatiye rabin

Ta kengî emê karkerê axa û bega bin

Ta kengî emê hestiyê ber lingê sega bin

Çawa ku dizanin tu timî şerker û mer î

Deng da ye di şerqê de bi xwe fêris û şêr î

Îro tu çima wer biwe tirsok û newêrî

Perda gidiya ser xwe ve da, da xwe veşêrî

Ey Karker û Cotkar bes e dem hatiye rabin

Ta kengî emê karkerê axa û bega bin

Ta kengî emê hestiyê ber lingê sega bin

Perda gidiya carekê xweş rake hilîne

Çavê xwe veke guh bide hawar û qirine

Lingê teresan zû tu ji axa xwe derîne

Îdi tu metirs hemdemê cebarê te çin e

Ey Karker û Cotkar bes e dem hatiye rabin

Ta kengî emê karkerê axa û bega bin

Ta kengî emê hestiyê ber lingê sega bin

Pir şerm e ku em deh serî milyon nifûs in

Pir şerm e ku em abidê dinar û filos in

Pir şerm e ku em birçî û bê mad û mirûs in

Heyf e ji me re hemdem û hemxakê Uris in

Ey Karker û Cotkar bes e dem hatiye rabin

Ta kengî emê karkerê axa û bega bin

Ta kengî emê hestiyê ber lingê sega bin

Ta kengî bin zindana bibin hebsî û girtî

Dara li ser lingê mexin begçî û şirtî

Ta kengî bixun ev beg û axa me bi sirtî

Ey Karker û Cotkar bes e dem hatiye rabin.

Ta kengî emê karkerê axa û bega bin

Ta kengî emê hestiyê ber lingê sega bin

C e g e r x w î n, Sewra Azadî, Şam,
1954 , rûpel 40

Niveka tîrmeh çilê havînê dinê qijil bû kelkela germê,
 Lebatên me sist alî hev nakin, gêj û şerpeze wek bayê termê,
 Li bende tîram li pêş Bereda min xwe da sersî û tê rawestim,
 Dît komek zîvar bi pot û pertal li hev dicivîn ez lê dawestim,
 Bi şal û şapik û kum û destmal çî kal û ciwan riha wan dirêj,
 Ser û çavên wan, dest û lingên wan, çek û cilên wan tev bûne qirêj,
 Dema min guha da peyv û şora wan, kesm û durvê wan min zanî kî ne.
 Diçûm nik wan welatnenas in heye ku hin jê bixwazin rêber,
 Min çû silav kir halê wan pîrsî, wan vedigerand bi kul û keser.
 Berî her tiştî zînata neyar bi kul û hezrîng digotîne min,
 Ji peyva wana baş têgihêştim, ku welat çawan bûye ser û bin.

Min digote wan: Pismamên delal! ma hûn jî bo çî serî datînin?
 Di welatê xwe bûn e sitenkêş vê bindestiya giran nabînin ...
 Kesê bi rûmet ma get dikêşî, bê ceng û lêdan vê zînata han,
 Gelek bi tewat we divê xebat bi şev û bi roj jî bo Kurdistan.
 Yekî rîtilxir bi ser û seke di nav wan de bû gote min: Pismam!
 Te çî jî welêt hinde dipîrsî, waye em hatin gihan erdê Şam,
 Welat ma li wir em diçîne Hec, da ferza Xwedê em bikin eda,
 Me pez û dewar, hêstira bin bar, bazin û guhar di vê de da,
 Niha em divê jî kerema xwe me bigerîni li hin ziyaret,
 Heya ku Xwedê jî me bê rehmê em tev bi hev re biçîne cinet,
 Min lê veşerand bi dilekî kul û dengekî xurt: ho kalê xîrfaz,
 Ma tu dizanî bi çî awayî, jî bo çî mayî, qels û belengaz!
 Te xwe bîra kir nema dizanî azahî çî ye, rûmet û namûs,
 Neman li nik te rehên mêranî, te serî di ber koleyî papûs,
 Te çavên xwe dan jiyînek teres dixwazî hemî pîs bijîn,
 Vê kêmiya han jî bona insan pê razî nabin ne Xwedê û dîn.
 Te diwazde milyon Kurdên belengaz li pişt xwe hiştin va ye diçî Hec.
 Ne bi meqeresî, lê bi biratî divê digel te bikim şer û lec
 Ma tu dizanî, kalê buhiştîxwaz! Her salê çiqas di vê reya han,
 Bi ramanek xar, xwe dikin zîvar malê xwe didin nezanê Kurdan,
 Ji bo çî dewar, hêstira bin bar, bazin û guhar te hemî firot.
 Xwe kir belengaz, zav û zêçên xwe te birçî hiştin kezeba wan sot.
 Ev malkambaxî, west û dijwarî tev hemî jî bo ku bân Hecî ye,
 Çûye Hicazê û mala Xwedê gora Pêxember pev re ditiye.
 Ma çûna Hicaz û mala Xwedê kinga dikarin te bikin aza,
 Tu maye bindest, jar û gêj û mest wekî pepûkan nêçîra baza,
 Ew diravê ku di vê didî, tu pê dikarî gelê xwe yê jar,
 Ku jî nezani hate girêdan bû ye pelise jî bo kolîdar.
 Ji nezaniyê, jî bindestiyê, jî rebeniyê bidî derxîstin.

Divê şiyarbin ji vê xewa pîs, ji bo we şerm e idî nivistin.
 Te divê buhişt lê tu nizanî, di kû re diçin Buhiştta rengin,
 Ji min bizane reya Buhiştê bi xebata rast xwe bike zengin.
 Keç û kurên xwe baş bi xwedîke wan bide xwendin da bibin camêr,
 Li pêş neyaran serê xwe hildin doza xwe bikin wek piling û şêr.
 Dema aza bûn di welatê xwe Buhiştta dinê dikeve dest wan,
 Bi serfirazî dikarin bijîn wek gelên aza bi şeref û şan.
 Neyê bîra te pismamê delal ku Yezdanê çak kesên bi rûmet,
 Bêpar bihêle ji Buhiştta xwe ji teralan re bimîne Cenet.
 Kesê nikare niştimanê xwe ji destê neyar bi derxîne,
 Bê şik teres e divê bizanî, mirovê teres bawerî nîne.
 "Hezkirina welêt ji bawerî ye" holê dibêje Pêxemberê me,
 Reya rûmetê ew pêş me dike dixwaze bilind bibe serê me.
 "Her serbilindî ji bona Yezdan, ji bo Pêxember, kesê Bawermend",
 Quran dibêje vê gotina han, bide bala xwe birayê lewend.
 Çi gava aza bûn hingê dikarin wê ferza Xwedê em bikin eda,
 Bi dilekî geş, rûyekî sipî herin Hicazê bo mala Xuda...

----- ----- -----

Vê gotina min cihê xwe digirt li ser çavên wan şopa wê diyar,
 Serekî dirê ew kûr diramîn, serê xwe hildan tev dibûn şiyar.
 Yekî ji wan digot: "Mala te ava derdê me nasî te xêra me xwest,
 Roniyek hêja êxist serê me, çavê me vekir bi gotina rast.
 Piştî peyva te hinekî ramîn ez şaşiyên xwe tev de dibînim,
 Roma teresbav, bavê min kuştin, ji wê hingê ve ez dilbirînim.
 Lê ez çî bikim her şev li odê şîret dikirin Melayê Zirçol,
 Buhişt û Dûjeh dida ber çavan, wî ji min şikand dest û ling û pol.
 Holê ez şaş bûm xwe ji bîra kir tola bavê xwe, welatê bindest.
 Lê ez son dixixwum bi rûmeta xwe ji iro pêve ji bîra nakim,
 Divê vegerim ser şopa xwe de tola bavê xwe û welêt rakim.
 Di nava welêt, dê raweşînim bi van destên xwe riça Kolîdar,
 Divê bimire û bête kuştin, bête pelaxtin wekî serê mar."
 Hevalên wî tev, bê kalê xirfaz sonda wî xwarin ku tev vegerin,
 Ji bo azahî, ji bo serxwebûn xebatê bikin li pê bigerin.
 Dema holê bû ji nav wan derket bi dilekî kul kalê ritilxir
 Pirtalên xwe girt dikir polepol, ji bo Hicazê diçû balafir.
 Digel ên mayî ez çûm garacê me bilêt birin bi şahiya can.
 Da bi rêkevin sibetira wê berê xwe bidin alî KURDÎSTAN.

Osman S e b r î
 "Derdên me", rûpel 9